

Notas informativas

PRIMER COLOQUIO SOBRE MASTOZOOLOGIA

En los últimos años, la mastozoología ibérica ha suscitado interés en una serie de estudiosos que, de forma paulatina, van esclareciendo los numerosos problemas que encierra nuestra fauna.

El aumento creciente de especialistas en esta materia, ha hecho necesaria la unificación de los criterios de trabajo, con el fin de que el mayor número posible de mastozoólogos ibéricos trabajen de forma coordinada.

Estas necesidades, han motivado la organización de un primer coloquio sobre Mastozoología, celebrado en la ciudad de Jaca a principios del mes de octubre del año 1972.

A las sesiones de este Coloquio asistieron la mayoría de mastozoólogos que trabajan, distribuidos a lo largo de nuestra península.

El orden del día que se estableció fue el siguiente:

- Planteamiento de problemas.
- Unificación de los criterios de medida y siglas, y problemas biométricos.
- Catálogo mastozoológico ibérico.
- Problemas biogeográficos. Cartografía.
- Ecología (alimentación, biotopos, reproducción, poblaciones, etc.)
- Conservación y protección de la fauna mastozoológica.
- Taxonomía numérica.
- Citotaxonomía y polimorfismos cromosómicos.
- Serología y polimorfismos enzimáticos.
- Historia, presente y futuro de la mastozoología ibérica.

Estos puntos fueron discutidos adecuadamente llegándose a establecer al final del coloquio los siguientes acuerdos:

a) Se decidió la unificación de criterios de medida y siglas, nombrándose una comisión (ALTUNA, REY, SANS-COMA y VERICAD) para que elabore en un plazo no superior a tres meses los criterios de las dimensiones corporales y craneanas más utilizados según los acuerdos básicos aprobados.

b) Se aprobó la elaboración de un catálogo mastozoológico ibérico, quedando su inicio a cargo de los siguientes especialistas: BALCELLS (Quirópteros), COLLANTES (Ungulados), GALLEGO (Roedores no microtinos), REY y FERNANDEZ - CRIADO (Insectívoros), SANS-COMA (Microtinos), VERICAD y ESCARRE (Carnívoros).

c) Se decidió el estudio futuro de las especies de mamíferos ibéricos en peligro de extinción.

También se puso de manifiesto la conveniencia de realizar estudios biogeográficos, y se recomendó el establecimiento de una cartografía con arreglo a las normas internacionales.

Fueron examinados diversos aspectos metodológicos sobre la utilización de la taxonomía numérica y se planteó la conveniencia de estudios de citotaxonomía, serología y polimorfismos cromosómicos y encimáticos para el mejor conocimiento de los mamíferos ibéricos.

Después de un breve repaso del pasado y presente de la Mastozoología en España, se recomendó la diversificación de líneas de investigación para abarcar el mayor número posible de ramas dentro del campo de los vertebrados.

Por último se acordó los siguientes puntos:

- Solicitar de las autoridades competentes permisos de recolección y caza de animales con fines de investigación.
- Elaborar y proponer una legislación con objeto de regular las actividades de científicos y recolectores extranjeros en España.
- Actualizar la lista de zoólogos españoles.
- Solicitar al C.S.I.C. la puesta en servicio de la Estación Biológica Alpina, dependiente del Museo Nacional de Ciencias Naturales, para que todos los zoólogos, y los mastozoólogos en particular, puedan realizar trabajos de campo y utilizar las instalaciones que se establezcan para el estudio de animales cautivos y semicautivos.

Como puede verse, todos los acuerdos que se tomó son de un gran interés para el futuro de nuestra Mastozoología.

Con el fin de que esta labor presente un carácter de continuidad, se decidió celebrar el próximo año el segundo coloquio sobre Mastozoología.

J. GOSÁLBEZ

Departamento de Zoología.
Facultad de Ciencias.
Universidad de Barcelona.

MEMÒRIA DE LES ACTIVITATS DUTES A TERME PER LA INSTITUCIÓ CATALANA D'HISTÒRIA NATURAL DURANT L'ANY 1972

1. *Introducció*

L'any 1972 ha tingut una especial importància per a la Institució Catalana d'Història Natural. Efectivament, la represa de les activitats normals, reduïdes al mínim des de feia anys, ha suposat, durant aquest 1972, la iniciació d'una època en la història de la Institució.

La Institució, convé ara recordar-ho, va néixer amb l'actual segle. Des del 1900 fins a l'esfondrament provocat per la guerra de 1936-39, va tenir una vida activa i va contribuir de manera avui potser poc coneguda a la promoció de les activitats biològiques i geològiques al nostre país. Com tantes d'altres realitats culturals i cíviques que havien col·laborat al progrés de la nostra vida pública, es va veure forçada, després, a una reducció dràstica de les seves activitats durant un període massa llarg d'anys. Aquesta reducció no va significar mai, però, la inactivitat absoluta i és per això que avui hom pot parlar ben pròpiament d'una nova època però no d'una nova entitat. El moviment de membres, les sessions científiques, les publicacions, etc. que hom pot registrar des de 1939 a 1971 són testimoni, bé que migrat, d'una vida corporativa mai del tot interrompuda.

La situació que travessava l'entitat el 1971, però, ja no era solament conseqüència d'uns condicionaments diguem-ne ambientals. Reflectia també una manca d'esma interior, atribuïble segurament al costum que de tants d'anys de forçada semiinactivitat havien forjat. Abolir aquesta inèrcia immobilitzadora —com d'altres filials del mateix Institut ja havien abolit— fou la justa pretensió, després esdevinguda felïç realitat, d'un determinat grup de membres. És en aquest context que cal enquadrar la naixença de la segona època de la Institució.

El 10 de febrer de 1972 tingué lloc la primera sessió científica del curs. Fou la primera sessió realment pública després de molts d'anys. L'assistència, discreta, era la resposta a la invitació feta als antics membres de la primera època i als nous membres del darrer quart de segle, incorporats molts d'ells de manera més teòrica que real. El 18 d'abril de 1972 s'autoconstituí una Junta Gestora provisional integrada per membres de l'últim Consell Directiu —que no s'havia dissolt— i per d'altres membres, antics o incorporats després de la guerra, alguns molt recentment. Aquesta Junta, ratificada el 3 de maig de 1972 pels ja nombrosos assistents a la segona sessió del curs, restà formada per:

President:	FRANCESC ESPAÑOL i COLL
Sots-president:	JOSEP M. FONT i TULLOT
Secretari:	RAMON FOLCH i GUILLÉN
Sots-secretari:	JOAN ROSSELL i SANUY
Tresorer:	JOSEP CLOSAS i REDONNET
Bibliotecari:	ORIOI DE BOLÒS i CAPDEVILA
Conservadors:	CARLES BAS i PEIRED CREUS CASAS i SICART LLUÍS VIA i BOADA
Consellers:	RAFAEL CANDEL i VILA ENRIC GADEA i BUISAN
Delegat de l'I.E.C.:	LLUÍS SOLÉ i SABARÍS

Aquesta Junta Gestora es proposà, bàsicament, de propiciar la revitalització de l'entitat. El seu objectiu primordial era que, en començar l'1.1.73 el període d'actuació del primer Consell directiu ordinari de la segona època, la normalització de la vida corporativa fos ja un fet.

2.1 *Activitat de la Junta Gestora*

Ultra l'organització de les sessions científiques —qüestió explicitada en un altre capítol d'aquesta Memòria— la Junta Gestora ha hagut d'estructurar «de novo» tots els serveis administratius, tant de secretaria com de tresoreria. Endegar l'organització administrativa ha estat una de les seves preocupacions bàsiques pel que fa a la infraestructura de l'entitat. Ha calgut constituir un fitxer actualitzat dels membres, organitzar el servei de cobraments d'aportacions, estructurar la mecànica de tramesa de circulars i convocatòries, etc. En aquesta mateixa línia, han estat estudiats els vells estatuts de la Institució cara a una actualització desitjable o, si més no, cara a l'establiment d'un Règim intern que n'arrodoneixi alguns extrems poc clars o desfasats. I en aquesta línia, també, han estat iniciades gestions prop de la Societat Catalana de Biologia, una altra filial de l'Institut, per a tractat de les relacions entre les dues entitats, força encavallades quant a cap d'actuació.

L'interès a incorporar nous membres a la Institució ha estat, semblantment, un altre dels principals objectius de la Junta Gestora. En aquest sentit cal constatar la bonesa dels resultats obtinguts, per tal com ha aconseguit de superar amplament, en aquest curt exercici de 1972, la xifra del centenar de membres. Això dóna a la Institució un suport demogràfic inicial prou important per a permetre-li un mínim acceptable de manobrabilitat econòmica.

La Junta Gestora, també, acceptà dels òrgans centrals de l'Institut l'encàrrec d'oferir una borsa d'estudi a un projecte de treball sobre alguna matèria de la seva òrbita d'actuació. Fetes públiques les bases i tancat ja el període d'admissió d'originals, hom concedirà aquesta primera borsa de 120.000 pessetes el proper 31 de desembre del 1972.

3. *Sessions científiques celebrades*

Al llarg de l'any 1972 han estat celebrades sis sessions científiques, una de les quals fou tinguda abans de la constitució de la Junta Gestora. En aquestes sessions han estat presentades les comunicacions següents:

10.2.72

RIBA, O. — «Les investigacions petrolíferes al delta de l'Ebre»

3.5.72

OBRADOR, A. — «La sedimentació miocènica en el Vallès occidental»
GADEA, E. — «La nematofauna d'aigua dolça dels circs de Pessons i d'Engors (Pirineus)»

CASTELLÓ, F. (VIVES, E. M.) — «Estudi biològic i faunístic de la Serra de Busa (comarca del Solsonès)»

GONSÀLBEZ, J. — «Nota sobre els micromamífers de la regió del Montseny»

CASINOS, A. — «Sobre la musculatura mandibular dels Teleostis»

7.6.72

ISERN, J. — «Nota sobre els sipuncúlids del litoral de Blanes»

JORDÀ, C. — «Noves captures de *Graellsia isabelea* a la província de Barcelona»

RIBES, J. — «Els *Odontotarsus* de Catalunya, de València i de Balears (*Hem. Het. Pentatomidae*)»

ROSELL, J. — «Resum de la sedimentologia del Terciari de la Vall d'Ager»

VILLALTA, J. F. i VICENTE, J. — «Flora quaternària de Crespià»

CASAS, C. — «Primeres impressions de la campanya briològica de la Serra de Gata»

4.10.72

BOIÒS, O. de — «Sobre la vegetació del Baix Segura»

CLARAMUNT, T. — «Importància de l'esquelet postcranial en l'estudi dels micromamífers»

VIVES, J. — «Dues addicions a la flora briològica catalana»

8.11.72

FILELLA, S. — «Cites de cetacis a les costes catalanes»

LLIMONA, X. — «Principals trets ecològics de les comunitats de líquens dels sòls guixosos de la Vall de l'Ebre»

VILLALTA, J. F. — «Presència de la marmota i altres elements de la fauna estèpica en el Pleistocèn català»

6.12.72

FOLCH, R. — «Recollida pre-codificada i explotació automàtica de dades florístiques i fitosociològiques»

Barcelona, 6 de desembre del 1972.

SUMARIO

	Páginas
ENRIQUE GADEA. — Sobre la nematofauna liquenícola de Lanzarote (Islas Canarias)	3
C. ALTIMIRA. — <i>Pseudomelampus exiguus</i> Lowe en Canarias	7
C. ALTIMIRA. — Datos sobre la fauna malacológica marina de la isla de Menorca	9
A. VANDEL. — Sur la présence en Catalogne du genre <i>Libanonethes</i> (Crustacés; Isopodes; Oniscoïdes)	11
C. BACH-PIELLA. — Nota sobre <i>Machilidae</i> de Plasencia (Tisanuros).	17
S. K. GANGWERE. — Notes on food-habits and behavior in selected <i>Orthopteroidea</i> of Tenerife, Canary Islands, Spain	19
J. RIBES. — Sobre <i>Empicoris salinus</i> (Lindberg) 1932 (<i>Hem. Het. Reduviidae Emesinae</i>)	33
S. BREUNING. — Description d'une nouvelle sous-espèce du genre <i>Carabus</i> L. (<i>Coleoptera Carabidae</i>)	43
X. BELLES. — Un nuevo <i>Bathysciinae</i> del macizo de Garraf (Barcelona)	45
F. ESPAÑOL. — Contribución al conocimiento de la subfamilia <i>Dorcatominae</i> (<i>Col. Anobiidae</i>)	51
J. PALACIOS. — <i>Dactylotrypes wytttenboogaarti</i> Egg. nuevo para la fauna ibérica (<i>Col. Scolytidae</i>)	69
P. ALBERCH y D. GONZALEZ. — Notas sobre distribución, biotopo, morfología y biometría del <i>Pleurodeles waltli</i> Michahelles en el NE de la Península Ibérica (<i>Amphibia, Salamandridae</i>)	71
F. FERRER-LERIN. — Notas sobre nidificación de <i>Ciconia ciconia</i> en las provincias de Lérida, Huesca, Zaragoza y Teruel	83
X. FERRER-PARAREDA y L. COLOM-GUARCH. — Resumen del estudio ornitológico de la Península de los Alfaques, presentado al 4th. European Philips Contest for young scientists 1972	89
S. FILELLA-CORNADO. — Datos biométricos de la <i>Balaenoptera physalus</i> (L. 1758) que fue hallada en la bahía de los Alfaques, Delta del Ebro, el día 3 de julio de 1971 (<i>Cetacea Balaenopteridae</i>)	95
In memoriam	103
Notas informativas.	107